

Rapport över svenska domareförbundets deltagande i internationella domarförbundets 58:e årsmöte den 4 – 8 oktober 2015 i Barcelona

Från Sveriges Domareförbund deltog rådmännen Märit Bergendahl, ordförande, Anna Flodin, sekreterare, och Johan Nordgren, suppleant i styrelsen.

Årsmötet hölls i Caixa Forum i närheten av Palau Nacional och området för världsutställningen i Barcelona 1929. I mötet deltog representanter från förbundets 89 länder.

Delegaterna

Årsmötet inleddes på förmiddagen med en välkomstceremoni. Talare var förutom internationella domareförbundets ordförande, bland annat den spanske justitieministern Rafael Catalá, högsta domstolens ordförande Carlos Lesmes, riksåklagaren Consuelo Madrigal och Kataloniens president Artur Mas. Sistnämnde inledde med ett tankvärt tal om vikten av

opartiska domstolar och hur en politisering av verksamheten gick ut över kvaliteten i dömandet.

Under mötesdagarna sker arbete omväxlande i hela IAJ, i fyra regionala grupper (där Sverige ingår i EAJ, den europeiska gruppen) och i fyra olika arbetsgrupper (Study Comissions) där Sverige representerades av Märিত Bergendahl i första gruppen, Johan Nordgren i andra gruppen och Anna Flodin i fjärde gruppen.

Arbetet i de regionala grupperna

Vid det europeiska domareförbundets (EAJ) möte diskuterades CCJE opinion no 11 (1998) som handlar om kvalitet i domar och beslut. Det beslutades att detta ska tas in i den scoreboard som medlemsländerna fyller i angående tillståndet i domstolsväsendet.

Situationen för domare i olika medlemsländer, särskilt Ukraina och Turkiet blev föremål för omfattande diskussioner. Från **Turkiets** delegater kom mycket oroande information angående domarnas självständighet och ställningen för landets domareförbund. Flera domare har skiljts från sina anställningar utan godtagbara skäl och andra har fråntagits sin befogenhet att döma. Under våren 2015 har två domare fängslats för att ha släppt misstänkta ur häkte. Detta har föranlett EAJ att den 16 maj 2015 utfärda ett skarpt fördömande samt krav på att domarna frigges. Tusentals erfarna domare har, i strid med vad som varit brukligt, blivit förflyttade från domstolar i västra delen av Turkiet till små och avlägsna domstolar längre in i landet. Vidare har det genom justitiedepartementet startats ett nytt domareförbund som konkurrerar med domareförbundet YARSAV, som sedan tidigare är medlem i EAJ och IAJ. Detta nya domareförbund har närmat sig EAJ i syfte att vinna medlemskap. Dessa förändringar har av allt att döma politisk bakgrund. EAJ beslutade att skriva en ny resolution att föreläggas IAJ för utfärdande och som ånyo fördömde utvecklingen i Turkiet.

Den fortsatt mycket besvärliga situationen för domare i **Ukraina** diskuterades. Stora reformer ska göras genom europeiska projekt som handlar om att minska regeringens och riksdagens makt över domstolarna – bl.a. i utnämningförfarandet. En lag har antagits som innebär att alla domare ska sägas upp och få söka om sina tjänster. Åtgärden motiveras med att man måste göra sig av med korrupta domare från det gamla systemet. Samtidigt uttrycktes oro för att det politiska läget är instabilt med stor press från Ryssland och det är svårt att bedöma vem som verkligen har makten, samt det oerfarna parlamentets okunnighet om domstolarnas verksamhet.

I **Montenegro** har viss lagstiftning antagits som innebär sänkta lönder för domare, utan att det gått på remiss till domstolarna och i **Albanien** planeras stora reformer av domstolsväsendet för att undanröja korruption. Regeringens och parlamentets åtgärder har kritiserats av EAJ.

Nästa europeiska möte ska hållas under våren 2016 i Jerusalem och det israeliska domarförbundet presenterade sitt arrangemang med en film.

Arbetet i arbetsgrupperna

Arbetet i de fyra olika arbetsgrupperna (study commissions) följer ett tema varje år och inleds genom att temat fastställs och frågeformulär skickas ut ungefär ett halvår innan mötet. Frågeformulären ligger sedan till grund för diskussionerna som ska leda fram till vägledande uttalanden på området. Den första gruppen, där man främst behandlar statsrättsliga frågor samt frågor om domares oberoende och oavhängighet m.m., hade i år valt frågeställningen *The relationship between effective management of the courts and the delivery of justice by independent judges*; den andra gruppen, som främst behandlar civilprocessen, hade som ämne valt *Expert Evidence*; den tredje gruppen, som behandlar straffrätt, hade som ämne valt *Juvenile Justice*; och den fjärde gruppen som främst behandlar offentlig rätt och civilrätt hade valt ämnet *The motivation of an employee's dismissal*.

Arbetet i IAJ

De av EAJ föreslagna resolutionerna för Ukraina och Turkiet antogs efter smärre justeringar. Iraks domareförbund har ansökt om medlemskap och en kommission har sammanställt en PM angående förutsättningarna för medlemskap som pekade på att det fanns vissa brister vad gällde kravet i IAJ:s stadgar att ett domareförbund ska vara oavhängigt den verkställande makten. I PM förordades ändå medlemskap eftersom denna brist kunde antas bli läkt med tiden och det vore värdefullt för den hårt pressade irakiska domarkåren att upptas i den internationella domargemenskapen. Bland annat Schweiz domareförbund motsatte sig ansökan medan flera delegater från domareförbund i främst nordafrikanska länder talade för ansökan. Efter viss debatt och omröstning beslutade mötet att anta ansökan. Sverige lade ned sin röst.

Irakiska domareförbundets ordförande höll ett tal efter inval i IAJ

Ordförandena för arbetsgrupperna redovisade gruppernas arbete och presenterade sina slutsatser och rekommendationer. Frågor väcktes om hur arbetet i seminariegrupperna fortsättningsvis ska bedrivas. Mötet avslutades med sedvanliga årsmötesfrågor.

Det mexikanska domareförbundet som står värd för IAJ:s nästa årsmöte hösten 2016 presenterade sitt arrangemang med en film.

Under mötesdagarna bjöds delegaterna på en guidad tour i katedralen la Sagrada Familia och ett besök på Sjöfartsmuseet. Sista kvällen bjöd Generalitat de Catalunya, dvs. regionen Katalonien på avskedsmiddag på Palacio de Pedralbes som bland annat varit residens för spanska kungafamiljen.

Märit Bergendahl, Anna Flodin och Johan Nordgren